

El *sutge*(ALDC, II, 316. El *sutge*)

Dos tipus lèxics ocupen la major part del domini: *sutge* i *estalzi*; un tercer, *follí*, resulta minoritari. El preromà SUDIA (o SODIA) ha donat l'ant. i dial. *suja* (cf. fr. *suie*, oc. *sueja/suja*), i les var. africades *sutja* (*sutxa*), forma única del val. i que a la resta alterna amb la var. masculina, *sutge* (que a la loc. 84 és pròpia dels joves enfront de la femenina, usada pels ancians); el canvi de gènere que ha tingut lloc en cat. or., podria explicar-se per l'articulació de la vocal final com a neutra ([s'udʒə]), que facilita la moció de gènere (cf. *estable* → *establa*), així com a partir de contextos com *hi ha sutja*, *ha caigut sutja*, etc. sense determinant; la var. mall. *sutza* és resultat d'una homonimització de *sutja* amb *sutze*, -a 'brut' (< llat. SUCIDU 'humit, suat [der. de SUCUS]'), aplicat a la llana suada de les ovelles); a la loc. 40, *sutxa* és la "llana bruta quan surt de les ovelles" i a la 154, *sutge* s'aplica a la brutor de la llana dels matalassos. *Estalzi* deriva del llat. STILLICIDIU (compost de STILLA 'gota' i CADERE 'caure', perquè era quan plovia

que queia el *sutge* de la xemeneia); degué donar *estelzi(j)o* i *estelle(z)ij(o)*, origen un i altre mot de var. com *estalzim*, *estralzim*, *talzim*, *calzim*, o bé *esta[dʒ]i*, *estu[dʒ]i*, pel canvi de $[-lʒ]- > [-dʒ]-$ (com *colze > cotze*, *cutze*) i $> [-dʒ]-$ per influència de la [i]; *estaldill*, -*din*, -*diny* i *restaldí*, per equivalència acústica [z] = [d]; *estalrí*, *sestelli* (cf. *estellis* en Guillem de Cervera i *estellesin* en benasquès) i *estelle[θ]it*. *Follí* (var. *follín*) sembla ser de procedència aragonesa (< *follín*), i no interna, com ho indica la seva evolució: el llat. FULLIGINE en cat. hauria donat **follitja* o **folligen*. Entre els noms més locals notem *sollim* 160, modificació de *follín* per contagi de *sutja*; alg. *negrefum* 85, de l'it. *nerofumo*, i *fumàtic* 85, del sard *fumaticu*; *toïna* 77, der. de *tou* (+ suf. dim. -*ina*) per la flonjor del *sutge*; *carrall* 11, considerat "més dur" que el *sutge*, dit així potser pel soroll que fa quan cau a causa de la pluja.

Són mots normatius *sutge*, *sutja*, *estalzim* (des del DG₁, 1932) i *estalzi* (des del DIEC₁, 1995).

